

Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa -hanke

Hanna Kääriäinen, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys
Mira Sivonen, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus

13.10.2022

Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on

- Edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia
- Ehkäistä lasten ja nuorten päihteidenkäyttö sekä lykätä käytön aloittamista
- Ehkäistä aikuisten päihteiden riskikäyttöä ja vähentää käytöstä aiheutuvia haittoja
- Ehkäistä ongelmallista raha- (ja digi-)pelaamista sekä niistä aiheutuvia haittoja

Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa -hanke

- Hankeaika: 1.1.2022-31.12.2023
- Hankkeen päätoteuttaja: Siun sote
- Hankkeen osatoteuttajat: Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus ja Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys
- Rahoittajat: ESR, Etelä-Savon ELY-keskus, Siun sote, P-K:n kansanterveyden keskus, P-K:n Sosiaaliturvayhdistys, kunnat (Joensuu, Liperi, Heinävesi, Polvijärvi, Outokumpu, Juuka, Lieksa, Ilomantsi, Kitee, Tohmajärvi, Rääkkylä, Kontiolahti)
- Rahoituksen myöntäjä: Etelä-Savon ELY-keskus
- Budjetti: 900 850 €

Tavoitteet

1. Lisätään sote-palveluissa ammattilaisten toteuttamaa varhaista puuttumista ja lyhytneuvontaa tupakka- ja nikotiinituotteiden, alkoholin riskikäytön, huumausaineiden käytön ja haitallisen rahapelaamisen vähentämiseksi. Hankkeen aikana Pohjois-Karjalassa otetaan käyttöön näyttöön perustuvia varhaisen puuttumisen ja mini-interventioiden työvälineitä sote-palveluissa.
2. **Pohjois-Karjalan kunnat toteuttavat yhteisöllistä Pakka-toimintamallin mukaista toimintaa alkoholi-, tupakka/nikotiini- ja rahapelihaittojen ehkäisemiseksi, jossa on huomioitu eri ikäisten kuntalaisten ja järjestöjen osallisuus.**
3. Lisätään ammattilaisten ja järjestötoimijoiden ehkäisevän päihdetyön osaamista.
4. Suunnitelmallinen, laadukas ja monikanavainen ehkäisevän päihdetyön viestintä lisääntyy.

TOIMINTAMALLI
EHKÄISEVÄÄN
PÄIHDETYÖHÖN

- ❖ Ehkäisevän päihdetyön yhteisöllinen malli, joka on kehitetty paikallisten alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn.
- ❖ Toiminta perustuu kansalliseen ja kansainväliseen tutkimusnäyttöön.

Pohjois-Karjalassa tavoitteena on:

1. **Edistää** paikallisen alkoholi-, tupakka- ja rahapelipolitiikan toteutumista laajassa yhteistyössä.
2. **Vaikuttaa** erityisesti nuorten ja aikuisten elinympäristöihin ja **rajoittaa** haitallisten tuotteiden saatavuutta.
3. **Lisätään** asukkaiden, järjestöjen ja seurakuntien osallisuutta ehkäisevässä päihdetyössä.

→ Väestön päihde- ja rahapelihaittojen vähentyminen

Lisätään järjestöjen, seurakuntien ja asukkaiden osallisuutta ehkäisevässä päihdetyössä

- **Työryhmät:** ehkäisevän päihdetyön monialaiset työryhmät → järjestöjen, seurakunnan ja neuvostojen edustaja
- Lieksan järjestöilta 22.9., Tohmajärven järjestöilta 19.10. Liperin **järjestöilta** 27.10.
  - Illan yhtenä aiheena ehkäisevä päihdetyö.
- Joensuun yläkoulujen yhteinen **vanhempainilta** (Teams) 23.11. yhteistyössä Joensuun kaupungin kanssa.
- Outokummun 4.–9. luokkien yhteinen vanhempainilta suunnitteilla
  - Aiheena päihteet, päihteiden välittäminen ja vanhemmuuden tuki.
- Rääkkylän vanhusneuvoston , **Paikallis-JANE** ja eläkeläisjärjestöjen tapaaminen aiheena ehkäisevä päihdetyö
- Kysely päihteiden välittämisestä alaikäisille, Ilomantsin Karhufestarit, **toritapahtuma**
- Kiteen **vanhusneuvosto**, Kiteen **urheiluseuratapaaminen**
- Ilomantsin **vanhus- ja vammaisneuvosto, eläkeläisjärjestöjen ja vanhusneuvoston tapaaminen Lieksa**
- **Maahanmuuttajaraati/työpaja** suunnitteilla
- Mukana koulun ja kodin päivässä Rantakylän normaalikoulu 3.9

→ Tietoa **hyödynnetään** ehkäisevän päihdetyön kehittämisessä alueella → yhteistyö, ideat, toimenpiteet

→ **Viestintä**

Järjestöt ja ehkäisevä päihdetyö

Järjestöt, seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt tekevät monipuolista ehkäisevää päihdetyötä tarjoamalla

- matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja
- mielekästä päihteetöntä toimintaa ja vertaistukea
- tietoa ehkäisevän päihdetyön menetelmistä tai viestimällä riskeistä.

Lähde: Ehkäisevä päihdetyö – opas kunnille ja hyvinvointialueille, THL 2022

Järjestöt ja ehkäisevä päihdetyö

- Järjestöissä paljon asiantuntijätietoa ja kansalaisten arjen kokemuksiin pohjautuvaa tietoa mm. alueen elinoloista, päihdeasioista ja asukkaiden tarpeista.
- Vapaa-ajan ympäristöissä voidaan osaltaan tukea suojaavia tekijöitä, vähentää riskitekijöiden vaikutusta ja yksilön altistumista päihteille ja riskikäytölle sekä tukea yksilön terveellisiä valintoja esimerkiksi toiminnan päihteettömyyttä tukevilla toimintatavoilla.

Mitä on ehkäisevä päihdetyö? Opas kunta- ja aluevaltuutetuille, EHYT ry 2022

Ehkäisevä päihdetyö – opas kunnille ja aluevaltuutetuille, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022

Miten kuntalaisena voisit osallistua näiden haittojen ehkäisemiseen?

(n=825)

Pohjois-Karjalan päihdetilannekysely 2022 avoimet vastaukset

- **Lapset ja nuoret**
  - Omien / lähipiirin lasten ja nuorten kasvatus
  - Toiminta nuorten kanssa, koulut, muut tilat, nuorten kohtaaminen jne.
  - Ei välitä päihteitä alaikäisille
- **Vaikuttaminen ja tukeminen**
  - Jakamalla tietoa
  - Päittäjiin, kunnan toimintaan vaikuttaminen
  - Vapaaehtoistyö, vertaistuki, ryhmätoiminta, järjestöt
  - Avun ja palveluiden piiriin ohjaaminen, läheisistä välittäminen
- **Oman päihteiden käytön vähentäminen ja esimerkin näyttäminen**
  - Oma esimerkki
  - Oma päihteiden käyttö, käytön vähentämien, kokonaan ilman päihteitä
- **Puuttuminen päihteiden käyttöön**
  - Ilmoittaminen päihteiden käytöstä poliisille/viranomaisille, (tai koulun henkilökunnalle/muille aikuisille)
  - Muu puuttuminen
- **Ammatin puolesta**
  - oman ammatin puolesta

Yhteinen keskustelu

- Mihin asioihin Outokummussa pitäisi erityisesti kiinnittää huomiota ehkäisevässä päihdetyössä?
- Miten ennalta ehkäisevää päihdetyötä voitaisiin edistää Outokummussa/ osallisuus- ja yhteisötoimikunnan toiminnassa?

Ensihuoli-koulutus

tiistaina 11.10.2022 klo 17-19

Teams-alustalla

Ensihuoli-koulutuksessa opitaan puhumaan päihteistä ja päihteidenkäytöstä kunnioittavalla tavalla sekä saadaan työkaluja arjessa havaittuihin päihdehaittoihin puutumiseen ja puheeksiottoon. Ensihuoli ei ole ammattilaiskoulutus.

Koulutus on suunnattu erityisesti Pohjois-Karjalassa toimivien yhdistyksien ja seurakuntien toimijoille ja vapaaehtoisille. Koulutus on maksuton.

Lisätietoja www.pksotu.fi tai Hannele Hirvonen, hannele.hirvonen@siunsote.fi, 013 330 9987

Ilmoittautuminen 9.10.2022 mennessä: <https://tinyurl.com/ensihuoli>

POHJOIS-KARJALAN
KANSANTERVEYDEN KESKUS

Pohjois-Karjalan
Sosiaaliturvayhdistys ry

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Päihteet ja pelaaminen puheeksi Pohjois-Karjalan järjestöjen ja seurakuntien toiminnassa -koulutus keskiviikkona 2.11.2022 klo 14-16 Teams-alustalla

Koulutuksen tavoitteena mm. lisätä tietoa päihteistä ja rahapelaamisesta sekä valmiuksia päihde- ja peliasioiden puheeksi ottamiseen järjestöjen ja seurakuntien työssä.

Koulutus on suunnattu erityisesti Pohjois-Karjalassa toimivien yhdistyksien ja seurakuntien **työntekijöille**. Koulutus on maksuton. Lisätietoja tulossa lokakuun aikana!

POHJOIS-KARJALAN
KANSANTERVEYDEN KESKUS

Pohjois-Karjalan
Sosiaaliturvayhdistys ry

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Kiitos!

Lisätietoja:

Hanna Kääriäinen, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys
p. 044 715 2060, hanna.kaariainen@pksotu.fi

[Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa –hanke](#)

Tiina Vlasoff, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus
p. 050 579 0604, tiina.vlasoff@pkkkansanterveys.fi

Mira Sivonen, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus
p. 050 412 5770, mira.sivonen@pkkkansanterveys.fi

Ellinoora Ojala, Ehkäisevän päihdetyön asiantuntija, Siun sote
p. 050 463 7293, ellinoora.ojala@siunsote.fi

